

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

29.06.2018 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ АИКБ РАЗРАБОТИ ИНОВАТИВЕН ИНСТРУМЕНТАРИУМ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА КЛЮЧОВИ ЗА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРОФЕСИИ

„Има девалвация на висшето образование – голямо количество, ниско качество и несъответствие на план-приема на потребностите ”, заяви г-н Васил Велев, председател на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ), която разработи инструментариум за повишаване на привлекателността на важни за България професии. Като част от него АИКБ изготви стратегия и план с конкретни мерки и пилотни модели за повишаване на привлекателността на професиите в секторите „Машиностроене и металообработване“, „Електротехника и електроника“, „Транспорт и спедиция“ и „Медицина и услуги за красота и здраве“, модул за насърчаване на мобилността, както и модел за обективна оценка на производителността на труда.

„Проблемът с човешкия ресурс е много остър и излиза на първо място в анкетите сред бизнеса като пречки за инвестициите, ръста на продажбите и задържащ фактор на икономическия растеж като цяло, оттам и на жизнения стандарт“, подчерта г-н Велев. Целта на разработените инструменти е решаване на един от основните проблеми на пазара на труда - липсата на квалифицирана работна ръка за ключови за българската икономика сфери като машиностроене, електроника и електротехника, здравеопазване и др. Това стана ясно днес след проведена работна среща между представители на АИКБ, Европейската комисия, Министерство на труда и социалната политика, Агенция по заетостта, Национална Агенция за професионално образование и обучение и представители на браншови работодателски и синдикални федерации от четирите пилотни сектора.

Инструментариумът е разработен по проект BG05M9OP001-1.011 – 0002 „Постигане на устойчива и качествена заетост посредством подобряване привлекателността на професии със слабо предлагане на пазара на труда в ключови за развитието на българската икономика сектори“. Участие при неговото разработване са взели над 80 експерта.

Като основни мерки за справяне с проблемите на пазара на труда беше посочено активното включване на работодателите в подобряването на качеството на обучението в средните професионални гимназии и висшите училища. Представителите на бизнеса считат, че чрез ежегодно осъвременяване на учебните планове, подобряване структурата на план-приема, увеличаване

на практическата приложимост на образователната система и предоставяне на стипендии, ще успеят да създадат и развият траен интерес към важните за икономиката специалности.

Сред факторите, влияещи върху привлекателността на професиите и мотивацията, бяха отбелязани гъвкавото работно време, близостта до работното място, заплащането, професионалното обучение и тренингите, актуалността на професията, условията на труд, стабилността и сигурността на заетостта, социален престиж на професията и др. За да подобрят привлекателността на дефицитните професии държавните институции, работодатели и синдикати ще трябва да разработят във възможно най-кратки срокове практически инструменти и мерки.

„Връзката между бизнеса и образованието за нас е много важна. Насочването на децата към професионално образование, обаче, не трябва да е задача само на работодателските организации, а на цялото ни общество. Трябва да пречупим мисленето си и да ценим полагането на труд, тъй като всяка професия има своето място и е важна за икономическото развитие на страната. Надяваме се, че Министерство на образованието и науката ще подкрепи предложения огледален проект в сферата на образованието, чрез който да се приложат очертаните мерки и в другите заинтересовани целеви групи – а именно ученици и техните семейства“, заяви ръководителят на проекта д-р Милена Ангелова.

Председателят на Националната агенция за професионално образование и обучение Емилияна Димитрова изяви готовност да разгледат възможността за включване на част от моделите и мерките за повишаване на привлекателността на професиите в Държавните образователните стандарти, както и използването им в бъдещата си работа.

„Проектът има много широка партньорска база и това е най-силната му страна. Една от основните европейски цели е професионалното образование да се превърне в първи избор за децата. Сред проблемите, с които трябва да се справим е и високия процент ромски деца, които отпадат от образователната система – 67 %, а в следствие около ¼ от ромите отпадат и от пазара на труда. Ролята на Европейския социален фонд е изключително важна за реализацията на точно такива проекти, които са от огромно значение за подобряването на социалното и икономическото положение в България“, каза представителят на Европейската комисия Дора Крумова.

Асоциация на индустриалния капитал в България е заложила като свой основен приоритет справянето с недостига на квалифицирани кадри. До момента АИКБ е направила редица предложения към Министерство на образованието и науката за цялостна реформа в начина на финансиране на висшето образование и реформа при изготвяне на план-приема в средното професионално образование, въвеждане в нормативната уредба на методика за създаване на Списък със специалности от професии, за които има очакван недостиг и др.

✓ СТАНОВИЩЕ НА АИКБ ПО ЗИД НА ЗАКОНА ЗА ДРУЖЕСТВАТА СЪС СПЕЦИАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ЦЕЛ

Асоциацията на индустриалния капитал в България с удовлетворение приема и поддържа Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за дружествата със специална инвестиционна цел (ЗДСИЦ), 854-01-56, внесен от Делян Добрев и група народни представители на 20.06.2018 г., като синтезирано отражение на предложенията на Съвета за развитие на капиталовия пазар.

Вижте по-долу [цялото становище на АИКБ](#) като основен изразител на интересите на емитентите на българския капиталов пазар.

ДО
Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ ПРИ 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш изх. № КБФ-853-02-77/22.06.2018

СТАНОВИЩЕ

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за дружествата със специална инвестиционна цел, 854-01-56, внесен от Делян Добрев и група народни представители на 20.06.2018 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

Асоциация на индустриалния капитал в България е основен изразител на интересите на емитентите на българския капиталов пазар.

В тази си роля с удовлетворение приемаме и поддържаме Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за дружествата със специална инвестиционна цел (ЗДСИЦ), 854-01-56, внесен от Делян Добрев и група народни представители на 20.06.2018 г., като синтезирано отражение на предложенията на Съвета за развитие на капиталовия пазар.

Споделяме философията на законопроекта, насочена към повишаването на интереса на инвеститорите и развитието на капиталовия пазар, посредством разширяване на търгуемостта на компании, осигуряващи висока доходност и възвръщаемост на инвестицията.

Динамиката на дейността на капиталовия пазар предполага и изисква усъвършенстване на нормативната уредба, насочено към осигуряване на максимална прозрачност от страна на емитентите, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар, организиран и поддържан от „Българска фондова борса – София“ АД. Това се отнася както до гарантиране на разкриването на необходимата информация, така и до функционирането на охранителни механизми, осигуряващи спазването и защитата на правата и интересите на инвеститорите, предпочели финансови инструменти, предлагани от борсата.

Същевременно практиката по прилагане на ЗДСИЦ до този момент показва нормативни несъвършенства като изискването АДСИЦ, секюритизиращи недвижими имоти, да придобиват недвижими имоти само на територията на Република България. Това законодателно решение не способства за насърчаване на инвестиционната активност и ограничава развитието на този вид дружества и тяхната инвестиционна предпочитаемост. В тази връзка и като сме мотивирани да дадем принос за още по-добра нормативна уредба на отношенията, свързани със секюритизацията на недвижими имоти и вземания посредством дружества, получили лиценз за извършване на дейност като дружества със специална инвестиционна цел, както и учредяването, дейността и прекратяването им, правим следните допълнителни предложения към законопроекта:

1. В чл. 9, в предлаганата нова ал. 3, след думите „са предназначени за разплащане по договор“ да се добави: „пряко свързан с дейността на дружеството по чл. 4, ал. 1, т. 1-3.“
2. В чл. 18, ал. 1 от законопроекта предлагаме да се заличи изразът „обслужването на инвестиционната дейност“.
3. Да се предвиди възможност обслужването на инвестиционната дейност на АДСИЦ да се извършва от изрично определен от ОСА на АДСИЦ инвестиционен посредник. Също, приемаме за целесъобразно и правилно изборът

и замяната му да се одобрява от КФН, което е допълнителна гаранция за защита както на интересите на дружеството, така и на неговите инвеститори.

4. В чл. 18, ал. 3 от законопроекта да се предвиди с нарочна норма забрана за обслужващото дружество да упражнява право на задържане върху активите на АДСИЦ. По този начин се преодолява възможността дружество, което във връзка с управлението на имоти, предоставени му от АДСИЦ, е реализирало разходи за управлението на тези имоти (които не са му били заплатени от ДСИЦ), да упражни право на задържане – от стойността на задържаните имоти и на законово основание да се удовлетвори преди вземанията, обезпечени със залог или ипотека. В практически план, ако АДСИЦ е емитирало емисия облигации, чието обезпечение са притежаваните от него имоти, има потенциален риск за интересите на облигационерите, тъй като разходите, реализирани от обслужващото дружество по управление на имотите на АДСИЦ, са с право на предпочитително удовлетворение (преди вземанията на облигационерите).

С УВАЖЕНИЕ
ВАСИЛ ВЕЛЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ

Economic.bg

✓ АИКБ иска да повиши атрактивността на важните професии

Основна мярка е активното включване на работодателите в подобряването на качеството на обучението

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) разработи инструментариум за повишаване на привлекателността на важни за България професии. Това каза председателят на работодателската организация Васил Велев след проведена среща между представители на АИКБ, Европейската комисия, Министерство на труда и социалната политика, Агенция по заетостта, Национална Агенция за професионално образование и обучение и представители на браншови работодателски и синдикални федерации от четирите пилотни сектора.

По думите му АИКБ е изготвила стратегия и план с конкретни мерки и пилотни модели за повишаване на привлекателността на професиите в секторите „Машиностроене и металообработване“, „Електротехника и електроника“, „Транспорт и спедиция“ и „Медицина и услуги за красота и здраве“, модул за насърчаване на мобилността, както и модел за обективна оценка на производителността на труда.

„Проблемът с човешкия ресурс е много остър и излиза на първо място в анкетите сред бизнеса като пречки за инвестициите, ръста на продажбите и задържач фактор на икономическия растеж като цяло, оттам и на жизнения стандарт“, коментира Велев.

Целта на разработените инструменти е решаване на един от основните проблеми на пазара на труда - липсата на квалифицирана работна ръка за ключови за българската икономика сфери като машиностроене, електроника и електротехника, здравеопазване и др.

Като основна мярка за справяне с проблемите на пазара на труда на проведената среща беше посочено активното включване на работодателите в подобряването на качеството на обучението в средните професионални гимназии и висшите училища. Представителите на бизнеса считат, че чрез ежегодно осъвременяване на учебните планове, подобряване структурата на план-приема, увеличаване на практическата приложимост на образователната система и предоставяне на стипендии, ще успеят да създадат и развият траен интерес към важните за икономиката специалности.

Сред факторите, влияещи върху привлекателността на професиите и мотивацията, бяха отбелязани гъвкавото работно време, близостта до работното място, заплащането, професионалното обучение и тренингите, актуалността на професията, условията на труд, стабилността и сигурността на заетостта, социален престиж на професията и др. За да подобрят привлекателността на дефицитните професии държавните институции, работодатели и синдикати ще трябва да разработят във възможно най-кратки срокове практически инструменти и мерки.

„Връзката между бизнеса и образованието за нас е много важна. Насочването на децата към професионално образование, обаче, не трябва да е задача само на работодателските организации, а на цялото ни общество. Трябва да пречупим мисленето си и да ценим полагането на труд, тъй като всяка професия има своето място и е важна за икономическото развитие на страната“, каза ръководителят на проекта за повишаването на привлекателността на важните за България професии д-р Милена Ангелова. „Надяваме се, че Министерство на образованието и науката ще подкрепи предложението огледален проект в сферата на образованието, чрез който да се приложат очертаните мерки и в другите заинтересовани целеви групи – а именно ученици и техните семейства“, добави тя.

Председателят на Националната агенция за професионално образование и обучение Емилияна Димитрова изяви готовност да разгледат възможността за включване на част от моделите и мерките за повишаване на привлекателността на професиите в Държавните образователните стандарти, както и използването им в бъдещата си работа.

„Проектът има много широка партньорска база и това е най-силната му страна. Една от основните европейски цели е професионалното образование да се превърне в първи избор за децата. Сред проблемите, с които трябва да се справим е и високия процент ромски деца, които отпадат от образователната система – 67 %, а в последствие около ¼ от ромите отпадат и от пазара на труда. Ролята на Европейския социален фонд е изключително важна за реализацията на точно такива проекти, които са от огромно значение за подобряването на социалното и икономическото положение в България“, каза председателят на ЕК Дора Крумова.

✓ От дискусиата "Да! На българската електроника": Велев: Инженерната индустрия е подценена

"Инженерната индустрия е подценена у нас". Това каза Васил Велев, председател на АИКБ, която е партньор на в. "Стандарт" в дискусиата "Да! На българската електроника".

"За разлика от туризма и автотранспорта, например, ние нямаме министерство поради българския нихилизъм и невежество. Мехатрониката е недооценена, въпреки че дава значителен дял от българската продукция", подчерта Велев. Като най-голям проблем в бранша той определи липсата на кадри. "И точно затова искаме помощ от държавата. Работим с МОН за средното и висшето образование, чието качество е под всякаква критика", допълни Велев и продължи: "Относно вноса на инженерно-технически кадри се направиха редица облекчения в закона за трудовата миграция. Вече имаме споразумение с Армения и Молдова, предстои да подпишем и с Украйна".

Според Велев сивият сектор в бранша е по-малко, отколкото в другите сектори. "Но все пак го има", допълни шефът на АИКБ и подчерта: "Това се отнася не само за крайни изделия като акумулаторите, но и при изделията за вграждане".

Важни обществено-икономически и политически теми

✓ Парламентът отхвърли вота на недоверие срещу правителството

Парламентът отхвърли вота на недоверие срещу правителството на Бойко Борисов със 131 гласа „против“ срещу 104 „за“. Воят на недоверие беше поискан от БСП за политиката на кабинета в сектор „Сигурност“ и беше подкрепен от ДПС. Резултатът от гласуването беше предизвестен, тъй като БСП и ДПС нямат достатъчно гласове.

Дебатите преди това бяха вяли и рекордно кратки. БСП се възмути, че нито един представител на правителството не защити политиката на кабинета. Управляващите отговориха, че щом социалистите са поискали вот на недоверие, е редно да защитят мотивите си.

✓ Борисов представя кандидатурата на България за чакалнята към еврозоната

Премиерът Бойко Борисов ще представи на заседанието на Еврогрупата днес кандидатурата на България за влизане в чакалнята на еврозоната.

На срещата ще бъдат обсъдени изграждането на Икономическия и паричен съюз и реформата на Европейския механизъм за стабилизация, както и следващите стъпки в изграждането на Банковия съюз.

Ще ги запозная с направеното досега, каза вчера Борисов и припомни, че България вече изпълнява всички пет изисквания за преминаване към механизма ERM II.

Очаква се формално документите на България да бъдат внесени от финансовия министър Владислав Горанов пред финансовите министри на ЕС през юли.

Чакалнята към Еврозоната е поне двугодишен период, в който всяка страна-кандидат да въведе еврото престоява, за да задържи валутния си курс фиксиран. Заради валутния борд обаче, курсът на българският лев и сега спазва това изискване.

✓ КЕВР обсъжда цената на газа за последните месеци на 2018 г.

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) ще обсъди на закрито заседание цената на природния газ през третото тримесечие на годината.

„Булгаргаз“ предлага тарифата да се повиши с 18,5%, но енергийният регулатор вече излезе с предложение за увеличение от 10,8%, отбелязва Нова тв.

Повишението на цените на парното, тока и газа ще станат ясни на 1 юли.

Неправителствени организации се обявиха против решението на държавния регулатор и се заканиха да атакуват решението в съда.

✓ Полша застава пред Съда на ЕС заради съдебната реформа

Европейската комисия предава Полша на Съда на ЕС заради съдебната реформа, определяна от Брюксел като атака срещу принципа на разделение на властите, съобщи Ройтерс.

Намесата на най-висшия европейски съд може да се окаже закъсняла, за да попречи на принудителното пенсиониране на 40% от членовете на полския Върховен съд, тъй като спорният закон влиза в сила от 3 юли.

Следващите членове на Върховния съд ще бъдат номинирани от полския президент.

Зам.-председателят на ЕС Франс Тимерманс заяви преди две седмици, че реформата на съдебната власт, наложена от управляващата консервативна партия във Варшава не гарантира разделения и независимостта на властите.

ЕК заплаши да лиши Варшава от право на глас в Европейския съвет - безпрецедентна мярка в историята на ЕС.

✓ Ученици от Видин спечелиха национално състезание по роботика

Ученици от Видин спечелиха национално състезание по роботика сред 70 отбора от страната. Освен, че са представили конструирана от тях машина, те са защитили и проекти за опазване на природата.

Според специалисти, разработките им могат да намерят практическо приложение.

Отборите задават на робота различни програми, а той безпогрешно изпълнява всички задачи.

Според учениците, подобна на тяхната машина, но по-голяма, може да се ползва за почистването в града.

На състезанието учениците представиха и решения за справяне с екологични проблеми, както и макети, които също се оценяват от комисията.

Единият от отборите предлага пречиствателна станция за водата, отпадъците от която генерират биогаз за осветление и отопление. Друга идея на учениците е уред за пречистване на водата в апартаментите и хотелите.

Предложенията на учениците вече са представени пред еколози и ВиК дружеството. Те са ги харесали и ги одобряват.

✓ Започват масови проверки по язовирите и реките

Масови проверки по язовирите и реките след промените в закона за рибарство и аквакултури. Доброволци от различни сдружения на въдичарите ще се включат активно в борбата с браконьерството.

С новите текстове незаконния улов на риба вече се разглежда като престъпление и наказанията предвиждат дори лишаване от свобода.

Само за последните четири месеца служители на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури в Пловдив са извадили от язовири в Южна България мрежи с дължина над километър и половина.

Резултатът се приема като частичен успех, защото на места браконьерството се е превърнало в незаконен бизнес.

От 31 юли незаконният улов влиза в страниците на Наказателния кодекс. Глобите стават между 10 и 15 000 лева за използване на взривни вещества и за риболов с ток.

Браконьерството вече ще е криминална проява и ако бъде доказана обществената му опасност е предвидено дори лишаване от свобода от 6 месеца до 3 години. За тези промени настояваха и доброволците от сдружение, което следи за браконьерски мрежи в язовир Пясъчник.

Легитимните риболовци казват, че са ефективна група за борба с браконьерството. Най-често те подават сигналите за нарушения, а от август органите на Агенцията по рибарство вече ще имат и по-широки правомощия за противодействие на нарушителите.

✓ ЮНЕСКО гласува с пълен консенсус решение за опазване на НП „Пирин“

Българската делегация представи и защити държавната позиция за опазване на Национален парк „Пирин“ по време на 42-то заседание на Комитета за световното природно наследство към ЮНЕСКО в Бахрейн, съобщиха от пресслужбата на кабинета. Предложените от българска страна текстове бяха гласувани с пълен консенсус от държавите-членки на Комитета, потвърждавайки устойчивото управление на обекта на световното наследство и перспективата за балансирано развитие на туризма в националния парк.

Първоначалното проекторешение на ЮНЕСКО призоваваше да не се изпълнява решението на Министерски съвет, както и изискваше от България да извърши стратегическа екологична оценка на новия план за управление, каквато не се изисква от европейското и българско законодателство и би блокирало развитието на региона за десетилетия напред. В рамките на три дни българската делегация проведе редица срещи с Международния съюз за защита на природата и делегациите на всички останали държави-членки на Комитета, които гласуваха с единодушие предложените редакции.

Според приетото редактирано решение Комитетът отбелязва, че разширяването на ски инфраструктурата в Национален парк „Пирин“ вече е позволено и изисква българската държава да се придържа стриктно законовите процедури по приемането на инвестиционни предложения, така че да не се увреди стойността на обекта.

В своето изказване вицепремиерът Валери Симеонов, който оглавяваше делегацията, изложи целенасочената политика на българската държава за баланс между опазване на околната среда и развитие на туризма и покани представителите на Комитета да посетят град Банско и Национален парк „Пирин“.

✓ Лидерите на ЕС се споразумяха за миграцията след инфарктни 12-часови преговори

След близо 12-часови разговори европейските лидери успяха да постигнат споразумение за справяне с миграцията, което да е приемливо за всички държави.

Италия заплаши да блокира снощи всички останали решения от срещата на върха, ако лидерите не се договорят за миграцията. "Историческа" нарече срещата на върха за миграцията председателят на Европарламента Антонио Таяни.

Доналд Туск използва по-силни думи и каза, че ако не успее да се обедини, ЕС ще покаже слабост, а от това ще се възползват популистките партии. Нещо, което никой не желае, по-малко преди година преди европейските избори.

Едно от най-обсъжданите предложения за справяне с нелегалната миграция е създаването на платформи извън Европейски съюз, а в Северна Африка, където да се отделят икономическите от истинските мигранти.

Засега обаче никоя африканска държава не е изявила желание да приеме такива пунктове.

Себастиан Курц, канцлер на Австрия: Платформи извън Европа, силен Фронтекс и засилване на съвместните действия с либийската брегова охрана ще доведат до намаляване на броя на идващите в Европа и до това мигрантите да се дават в Средиземно море.

Председателят на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер призова Европа да бъде внимателна по отношение на Африка, за да не остава впечатлението за неокOLONIALIZЪМ.

Жан-Клод Юнкер, председател на Европейската комисия: Обръщам ви внимание, че ние тук в Брюксел не можем да вземаме решения вместо северноафриканските страни. Затова призовавам за съдържаност. Ако посланието ни е, че африканците трябва ще направят това, което искаме от тях, тогава всичко ще се провали.

За България като външна граница е важно и вторичното разпределение на мигрантите вътре в ЕС - да не се допуска те да бъдат връщани в държавите от първа линия, където са регистрирани. Германия се опитва договаря двустранни споразумения с Гърция и Италия именно с тази цел.

News.bg

✓ По-гъвкав и концентриран бюджет предлага ЕК

По-гъвкав и концентриран бюджет предлага ЕК. Добавена стойност, опростяване и отговорност са трите ключови думи, с които Витория Алиата ди Вилафранка, директор в ГД "Регионална и селищна политика" на ЕК, описва предложенията за нова кохезионна политика в ЕС. Дискусията за бъдещето на кохезионната политика се проведе в Дома на Европа и се организира от българското представителство на ЕК.

Витория Алиата ди Вилафранка коментира трите ключови думи като обясни, че добавената стойност е, защото социалният и регионалният фонд са налице с цел намаляване на различията в развитието на различните региони. "Имаме силно усещане, че наличното финансиране трябва да бъде насочено към цели, които са в основите на икономическо преобразуване - икономика базирана на иновации, умения и включване на всички граждани", посочи тя. Опростяването е свързано с предложенията на ЕК, които са гъвкави и дават възможност държавите членки и регионите да направят избор под каква форма да придобият инвестициите.

Витория Алиата ди Вилафранка посочи, че причината да са днес тук днес е, че искат да започнат един дебат, като изтъкна че Европейския парламент и Съвета ще имат последната дума.

"Много важно да имаме информиран дебат във всяка държава. Да обясним какви са нашите предложения. Ние сме решени, че това е в наш интерес", заяви тя.

Тя настоя процесът на приемането на регламентите да бъде бърз и законодателството реално да бъде готово преди провеждането на европейските избори 2019 г.

Основната цел, която се застъпва, е инвестициите да конвергират към една по-интелигентна Европа, по-зелена и нисковъглеродна Европа, да се намаляват отпадъците и да има ръст в икономиката. Друга заложенa цел е постигането на по-социална Европа и една Европа по-близка до гражданите. Така за региони, като тези в България, на европейско ниво е важно, програмите и посланията да бъдат силно концентрирани. "Искаме концентриране или съсредоточаване върху нисковъглеродна Европа".

Така например за регламента за устойчиво градско развитие по програмата Региони в растеж се предлага вместо 5% инвестициите в градска среда да станат 6%.

Витория Алиата ди Вилафранка подчерта, че това финансиране не е да се използва от общините за финансиране на проекти тук или там, а да се използва да допринесе за истинското развитие на града.

Седмия кохезионен доклад сочи, че кохезионната политика работи, но продължава да има трудности като завишено ниво на вторично законодателство, съществуващо усещане, че парите стигат бавно и трудно до бенефициента.

По време на председателството България е защитила успешно тезата, че кохезионната политика трябва да продължи да бъде за всички региони, защото само тогава може да има истинска конвергенция.

Като проблем се изтъкна, че ЕС няма стратегия - нямаме Европа 2030. Необходимостта ѝ по време на криза се обуславя от нуждата на ясни приоритети.

Успех за България е и постигнатият компромис за кохезионния пакет по време на Европейския съвет на 12 април. Близо 9 млрд. евро ще получи България за кохезионна политика през новия програмен период след 2020 г. Страната ни получава увеличение на средствата с 8%.

Investor.bg

✓ В края на април външният дълг на България намалява с 4,3% спрямо БВП

Плащанията по обслужването на дълга за първите четири месеца възлизат на 2,039 млрд. евро, докато за същия период на 2017 г. бяха 1,581 млрд. евро,

Брутният външен дълг на България (частен и държавен) в края на април продължава да се свива като част от брутният вътрешен продукт (БВП). Към 30 април той възлиза на 32,876 млрд. евро, като намалява с 4,3% (1,460 млрд. евро) на годишна база. Така той представлява 61,3% от БВП на страната, показват предварителните данни на Българска народна банка (БНБ).

За сравнение, преди година съотношението беше 68,1%, а преди малко повече от две години – над 75%. В сравнение с края на миналата година дългът намалява с 1,3% (431,9 млн. евро).

Към 31 декември 2017 г. външните задължения възлизаха на 33,308 млрд. евро, което представлява 66,1% от БВП.

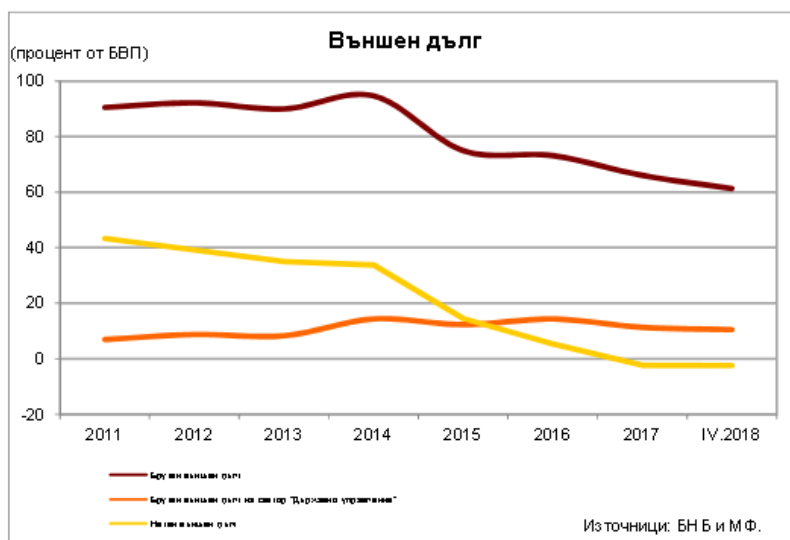
Според прогнозата на централната банка през тази година БВП на страната ще е 53,639 млрд. евро.

В края на април дългосрочните задължения са 25,043 млрд. евро, като намаляват с 5,1% (1,349 млрд. евро) на годишна база.

Краткосрочните задължения възлизат на 7,833 млрд. евро и за една година намаляват с 1,4% (111,3 млн. евро) спрямо април 2017 г.

Дългът на централната и местната власт

Брутният външен дълг на сектор Държавно управление в края на април е 5,643 млрд. евро, като на годишна база се понижава с 13,2% (859,8 млн. евро).

Задълженията на банките

Външните задължения на банките са 4,417 млрд. евро и нарастват с 28 млн. евро (0,6%) спрямо април миналата година. Външните задължения на Други сектори са 10,139 млрд. евро и за една година намаляват с 8,1% (898,8 млн. евро).

Задълженията на търговските фирми и домакинствата

В края на април вътрешнофирменото кредитиране е 12,676 млрд. евро, което е увеличение с 2,2% (270 млн. евро) на годишна база.

През първите четири месеца на тази година полученото външно финансиране от нерезиденти е в размер на 1,581 млрд. евро (2,9% от БВП) при 1,657 млрд. евро (3,3% от БВП) за януари – април 2017 г.

От тях 113,8 млн. евро (7,2% от общия размер) са за сектор Държавно управление, 334,6 млн. евро (21,2% от общия размер) - за сектор Банки, 365,6 млн. евро (23,1%) - за Други сектори, а 767,4 млн. евро (48,5%) са вътрешнофирмено кредитиране. От януари до април извършените плащания по обслужването на брутния външен дълг възлизат на 2,039 млрд. евро (3,8% от БВП), докато за същия период на миналата година те бяха 1,581 млрд. евро (3,1% от БВП).

Нетен външен дълг

Нетният външен дълг в края на април 2018 г. е отрицателен, на стойност 1,296 млрд. евро (2,4% от БВП), като намалява с 12,2% (141 млн. евро) спрямо края на 2017 г. (отрицателна стойност от 1,155 млрд. евро, 2,3% от БВП).

Понижението се дължи на по-голямото намаление на брутния външен дълг (с 431,9 млн. евро, 1,3%) в сравнение с понижението на брутните външни активи (с 290,9 млн. евро, 0,8%).

На годишна база нетният външен дълг намалява с 1,904 млрд. евро (3,1%) спрямо април 2017 г., когато имаше положителна стойност от 608,1 млн. евро (1,2% от БВП).

Investor.bg припомня, че премиерът Бойко Борисов обяви, че до края на мандата на правителството външният дълг ще падне до 20% от БВП. По думите му, по данни на Евростат нашата страна е на трето място след Естония и Люксембург по най-нисък външен дълг, който е намалял от 29% на около 23%.

Председателят на бюджетната комисия Менда Стоянова също очаква през следващите години дългът да продължи да пада, като през тази година ще бъде 23% от БВП, а догодина – 21,3%.

Капитал

✓ Сделката за ЧЕЗ отново нажежи парламента

След разглеждането на годишния доклад за дейността на КЕВР БСП поиска освобождаване на председателя ѝ Иван Иванов

Вместо дебати по доклада за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) за 2017 г. в четвъртък депутатите отново се впуснаха в безсмислени спорове около продажбата на български дружества на чешката енергийна компания CEZ. Макар да е ясно, че последните промени в Закона за енергетиката, с които бе дадено правомощие на регулатора да разрешава подобни сделки, все още не могат да се приложат заради липсата на конкретни критерии, от БСП се възползваха от случая и атакуваха комисията, че не си върши работата. Освен това Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) вече започна да разглежда сделката за покупката на "ЧЕЗ разпределение", "ЧЕЗ електро", ЧЕЗ трейд", "ЧЕЗ България" и още няколко компании от фирмата на Гинка Върбакова "Инерком България". По закон КЗК има пет седмици, за да се произнесе, след което евентуалната намеса на КЕВР би била спорна, защото би означавала да се приложи законът с обратна сила.

Все пак парламента прие доклада за дейността на КЕВР, като от гласувалите 154 народни представители 102 бяха "за", 48 - "против", а четирима се въздържаха.

Много приказки, никакви действия

Създадената през март по настояване на БСП и оглавена от нейния депутат Жельо Бойчев временна парламентарна комисия за ЧЕЗ приключи безславно дейността си в началото на май, без да успее да даде отговор на витаещите въпроси около сделката. Въпреки това днес левицата отново поиска държавата да се намеси и да прекрати продажбата на дружествата ЧЕЗ. Лидерът на партията Корнелия Нинова попита от трибуната дали КЕВР е влязла в новите си правомощия, разписани със Закона за енергетиката, и дали е обсъдила и взела решение по писмото на БСП против сделката, към което са приложени 200 000 подписа на граждани.

В отговор председателят на регулатора Иван Иванов заяви, че българското законодателство предвижда подписките да се взимат предвид, когато се свикват референдуми. "КЕВР стриктно спазва закона и ако желаете подобна подписка да има съответната тежест, моля, внесете предложение", обърна се той към БСП и даде конкретно предложение - в закона да се запише критерий, че при наличието на 200 хил. подписа комисията отказва сделки в енергетиката.

В началото на юни парламентарната комисия по енергетика отказа да предложи критерии, по които КЕВР да разрешава сделки в сектора, и прехвърли тази задача на Консултативния съвет по законодателство към парламента. От съвета се очаква да извърши правен анализ на възможните критерии и да представи доклад. Едва след това депутатите ще решат кои от критериите да приемат. Опасенията са, че може да се приемат такива критерии, които след това да станат повод за нови арбитражни дела срещу България, ако чрез тях се възпрепятства необосновано инвеститорският интерес.

По думите на Иванов нито един регулаторен орган в ЕС няма правомощия да се произнася предварително по сделки от частноправен характер.

В БСП обаче се позовават на последните промени в Закона за енергетиката от месец май, според които КЕВР би трябвало да се произнесе за сделки от гледна точка на ефекта им върху "националната сигурност и сигурността на доставките".

"Разбирате ли как се рушат последните устои на държавността, къде отива държавата, къде отива парламентът", възмути се от репликата Нинова. По думите ѝ изказването на Иванов е шамар по парламентаризма, тъй като по този начин един държавен орган (председателят на КЕВР) заявява на депутатите "не ставате за нищо, няма да ви изпълнявам закона, защото е лош". "Най-нагло Иван Иванов ми отговори, че законът е лош и затова няма да го приложат, а мнението на 200 000 българи не важи за тях, защото не е референдум. Хора, разбирате ли какво означава това? Орган, избран от Народното събрание, казва на парламента, че няма да изпълнява законите. Депутатите от ГЕРБ му ръкопляскат. Защо? За да прикрият Гинка от Пазарджик и покровителя от Банкя. А дали това има нещо общо с повишаване на цените от 1 юли", каза Нинова. В случая обаче именно оглавяваната от БСП временната парламентарна комисия не успя да открие дали зад Гинка Върбакова стои някой въпреки предоставените ѝ правомощия. Също така промяната в цените на тока, парното и природния газ от 1 юли е законово определена практика, подчинена на стриктни методики, и няма как продажбата на едно от разпределителните или снабдителните дружества да окаже пряко влияние.

"Популистите в енергетиката вредят на всички", заяви на свой ред Рамадан Аталай от ДПС. Той пожела на КЕВР да устои на натиска от бизнеса, защото "бизнесът е много по-нахален от обикновените клиенти".

По-късно следобед на "Позитано" 20 Нинова изрази възмущението си от поведението на Иван Иванов - "днес беше дъното", каза тя и съобщи, че БСП ще депозира в парламента искане за освобождаването му като председател на КЕВР. Според левицата процедурата предвижда задължително обсъждане в пленарната зала и гласуване. Отделно социалистите внасят сигнал срещу Иван Иванов в прокуратурата, защото не изпълнява според тях законовите си задължения и застрашава националната сигурност. Нинова разтълкува думите му като "ще направя всичко възможно да спася Гинка Върбакова и правителството" и се закани, че "затова ще си понесе наказателна и административна отговорност".

Дарик

✓ Тол системата ще обхване 11 000 км пътища в страната

От 2019 г. ще може да купим винетка през телефона. Настоящите винетки ще бъдат заменени с електронни. Те ще се купуват срещу посочване на регистрационния номер на автомобила, както и досега, но ще отпадне нуждата да се поставя лепенка върху предното стъкло на колата.

Винетка ще може да се купи и от 500 терминала за самообслужване в страната, както и в пунктовете на големите вериги бензиностанции, пише "Труд".

С въвеждането на електронните винетки ще може и да се следи дистанционно дали автомобилът се движи без платена такса по първокласните пътища и магистралите. Догодина промяна в цените на винетките няма да има.

Междувременно по време на бюджетната комисия към парламента стана ясно, че ще платим 5,9 млн. лв. на Световната банка, за да изготви методика за тарифите на тол системата, която ще важи за камионите.

"Тарифирането ще бъде изготвено по методика на ЕК, като в момента има разработени сценарии от 12 до 20 ст. за изминат километър, като в момента се работи по тях", каза Антон Антонов, ръководител на екипа за изпълнение на тол системата в Агенция "Пътна инфраструктура" (АПИ). Предвижда се тол системата да обхване 11 000 км.

БНР

✓ Пета среща на високо равнище за междусистемно свързване на Централна и Югоизточна Европа

Пета среща на групата на високо равнище за междусистемно свързване на Централна и Югоизточна Европа в рамките на Българското европредседателство започва днес в резиденция Бояна. Домакин на срещата е енергийният министър Теменужка Петкова. В него ще участват еврокомисарите за енергийния съюз и по въпросите за климата и енергетиката, както и енергийни министри от региона. Основните теми ще бъдат приоритетните газови проекти, регионалното енергийно сътрудничество и енергийната ефективност, които да гарантират сигурност на газовите доставки и конкурентоспособност на енергийната политика на ЕС.

Промените в климата и иновациите в енергийната сфера със сигурност променят бизнеса и отварят пазарни ниши. Една от тях е технологията за затваряне на ядрен блок, съхраняването на отпадъците от него и рекултивирането на мястото.

До 2050 г. Германия планира да произвежда 95% от енергията си от ВЕИ, а много по-рано – през 2022 г., да затвори и последния си ядрен блок. Германия ще се откаже и от въглищните централи.

Във вторник един от големите булеварди в Берлин осъмна изрисуван с огромно жълто слънце – сигналът, който активисти на „Грийнпийс“ дадоха преди първото заседание на експертна група, която трябва да реши проблемите, следващи от затварянето на въглищните централи. Затварянето на въглищните централи има и друг негативен ефект – загубата на между 80 и 100 хил. работни места.

Затварянето на въглищните централи и прекратяването на производството на ядрена енергия от 2022 г. поставя още един въпрос – как ще се осигурят заместващите мощности за възобновяемите източници.

Германия ще затвори ядрените си централи, но при нужда би купувала електроенергия от Франция, където именно този вид производство е в разцвет.

✓ **ЕК отхвърли позицията на България, че банките съдят длъжниците си в съответствие с правото на ЕС**

ЕК официално е отхвърлила позицията на правителството на България, в която се казва, че чл. 417, по който банките у нас съдят своите длъжници, съответства с правото на ЕС. В момента се обмисляли следващите стъпки, които да се предприемат към страната ни. Това обяви адвокат Десислава Филипова, председател на Центъра за европейска интеграция на България и за защита на правата на човека:

"Две са основните схеми, които банките използват в нарушение на правото на Съюза, за да поставят на колене кредитополучателя. Единият капан – едностранното повишаване на лихвата по договора, не на пазарни принципи. Втора, много често използвана схема, е остойностяването на кредитите в швейцарски франкове".

✓ **Отслабване на икономическото доверие в ЕС през юни и отстъпление от посткризисния му връх в България**

През юни общото икономическо доверие в Европейския съюз отслабна към 10-месечно дъно, като аналогичният индекс на Европейската комисия за България отстъпи от неговия посткризисен връх, достигнат през предходните два месеца (най-високо ниво от септември 2008 година), достигайки най-ниско ниво в рамките на настоящата година.

Индексът, измерващ икономическото доверие в ЕС, се понижи през юни до 112,2 пункта от 112,8 пункта месец по-рано. Подобно на аналогичното проучване само в рамките на еврозоната, това представлява най-ниско ниво на икономическото доверие от август 2017 година насам.

Влошаването на бизнес нагласите в рамките на целия ЕС се дължи до голяма степен на понижаване на индекса на икономическото доверие във Великобритания с 0,5 пункта до 106,9 пункта и стабилизация на съответния индекс за Полша (втората по големина икономика в Европа извън региона на единната валута) на ниво от 109,9 пункта.

Последното проучване на Европейската комисия за Европейския съюз регистрира слабо подобрене на доверието на мениджърите в индустриалния и промишления сектор (повишение на съответния индекс до 6,5 от 6,4 пункта), солиден ръст на доверието в търговията на дребно (до 3,3 от 1,9 пункта), но при влошаване в сферата на услугите (до 12,3 от 13,3 пункта) и в строителството (до 4,2 от 4,8 пункта).

През юни индексът на потребителското доверие в 28-те страни на ЕС се понижи до -1,3 пункта от -0,1 пункта през май, достигайки най-ниско ниво от октомври 2017-а година насам.

Важният показател на ЕК за икономическото доверие в България през юни се понижи по-рязко до 110,0 пункта, след като през предходните два месеца достигна посткризисен връх от 111,7 пункта – най-високо ниво от септември 2008 година, когато беше разгарът на глобалната финансова и икономическа криза. Въпреки че индексът за юни достигна най-ниско ниво в рамките на настоящата година (най-ниско ниво от декември 2017 година), той се задържа трайно над важното ниво от 100 пункта от края на 2014 година насам.

По-солидно влошаване до 0,7 пункта от 3,9 пункта отчита индексът, оценяващ доверието на българските мениджъри в индустрията и промишлеността, докато индексът в сферата на услугите се понижи по-сдържано до 18,6 от 18,9 пункта, а в строителния сектор – до -10,1 пункта от -9,7 пункта през предишния месец. Единствено индексът, измерващ бизнес доверието при търговията на дребно, нарасна през юни до 17,9 пункта от 17,6 пункта.

Индексът на потребителското доверие в България бележи понижение през текущия месец до -22,5 пункта от -22,1 пункта през май и продължава да се задържа под февруарския многогодишен връх от -21,6 пункта (най-високо ниво от юни 2007 година насам).

[В. Сега](#)

✓ **Банките променят едностранно договорите по кредитите от 1 юли**

БНБ спира да определя индекса за изчисляване на лихвите СОФИБОР, а трезорите ще го заменят с друг по свой избор

От 1 юли повечето банки в страната ще променят едностранно договорите по сключените потребителски и жилищни заеми в левове. Причината е новият начин, по който трябва да се определят лихвите, след като базовият индекс СОФИБОР спре да съществува. Промяната не би трябвало да се усети от потребителите, уверяват от БНБ. Трезорите, които досега са използвали СОФИБОР, ще го заменят с друг индекс, но без да се повишават лихвите по вече сключените договори. Това задължение бе гласувано наскоро като изричен текст в три различни банкови закона.

Няма да се налага и преподписване на сключените преди 1 юли договори за теглене на заеми от граждани и фирми, нито подписване на допълнителни анекси. За новите условия на определяне на лихвите клиентите ще бъдат осведомени писмено от обслужващите ги банки.

В момента СОФИБОР, който по неофициални данни се използва в над 80% от всички предоставени потребителски и жилищни заеми, се изчислява от БНБ. Той представлява фиксинг на котировките на необезпечени левови депозити на българския междубанков пазар. Обикновено той е основа, над която се начислява добавка, за да се определи лихвата по заема. Централната банка обяви още преди година, че спира поддържането на индекса от 1 юли т. г. заради влизането в сила на нов еврорегламент, който затяга правилата при определянето на лихвите. Според този регламент всички референтни лихви трябва да се изготвят само от лицензирани администратори, включени в регистъра на Европейския орган за ценни книжа и пазари. Мярката бе предприета от Еврокомисията и Европейската централна банка (ЕЦБ), след като по време на финансовата криза се установи, че много европейски банки са манипулирали лихвените индекси. Така и не стана ясно обаче защо нашата централна банка не е пожелала да получи лиценз за определяне на СОФИБОР.

До момента няма подадено заявление в БНБ за лицензиране на администратор на бенчмарк за лихвени проценти съгласно Регламент (ЕС) 2016/1011, отговориха на въпрос на в. "Сега" от централната банка. Няма и издаден лиценз или регистрация от компетентен орган на друга държава, членка на ЕС, за такъв администратор. Преди време интерес за поддържането на СОФИБОР бе проявила агенция "Ройтерс Томпсън", но до момента няма информация за предприети действия от нейна страна.

Отново според регламента всяка банка трябва да направи план за действие в случаите, когато използваните от нея индекси се променят съществено или вече не се изготвят. Последните законови промени у нас задължиха банките, които използват СОФИБОР, да го заменят с друг индекс, който отговаря на еврорегламента, или с индикатори, публикувани от БНБ или НСИ. От БНБ съобщиха за в. "Сега", че някои от трезорите са избрали като заместващ индекс след 1 юли да прилагат ЮРИБОР, основния лихвен процент или осреднена лихва на базата на статистиката на БНБ за лихвените проценти по депозитите на домакинствата и бизнеса.

От БНБ отново напомнят, че съгласно националното законодателство към момента на прилагането на плана за действие новият лихвен процент по договора за кредит не може да е по-висок от лихвения процент по договора преди замяната.

Още една законова промяна влиза в сила от 1 юли. Ако потребителят реши предсрочно да погаси или рефинансира задълженията си по договора за кредит поради промяна в размера на лихвения процент, произтичаща от прилагането на плана за действия на банката, той ще може да направи това, без да дължи допълнителна такса или обезщетение.

В. "Сега" отправи запитване към няколко български банки с какво ще заменят СОФИБОР. От една от най-големите банки - Уникредит Булбанк, отговориха, че по всички съществуващи кредити прилаганият до момента индекс ще бъде заменен от "Осреднен депозитен индекс", за който има налична котировка на СОФИБОР. Всички клиенти ще бъдат уведомени за промяната с писмо на посочен от тях последен адрес или чрез алтернативни канали - онлайн банкиране, email адрес.

От 1 юли ОББ ще използва Референтен лихвен процент (РЛП) на банката като база за изчисляване на кредитите в левове. Всъщност по кредитите за физически лица ОББ е започнала да прилага посочената база от април тази година. Формулата, по която се изчислява РЛП, включва публични индикатори, изчислявани и определяни от БНБ, като лихвен процент по салда по депозити с договорен матуритет и репо-сделки над 1 ден до 2 г., както и овърнайт депозити.

Райфайзенбанк ще изчислява от 1 юли лихвените проценти по отпуснатите кредити в левове на база на "прозрачна и публично достъпна лихвена статистика на БНБ за привлечени депозити в левове от домакинства". Банката ще прилага този измерител за всички клиенти - физически и юридически лица, като няма необходимост от подписване на анекси към договорите за кредит.

Не всички банки обаче ще променят базата за изчисляване на лихвите от 1 юли, тъй като не са използвали СОФИБОР. От Пощенска банка уточниха, че още от 2013 г. са разработили и прилагат свой референтен лихвен процент ПРАЙМ, който изцяло отговаря на законовите изисквания.

Клиентите на ПИБ също няма да бъдат засегнати от спирането на СОФИБОР. Левовите заеми на банката са с фиксирана лихва за определен период, а след изтичането му се прилага лихвен процент, който се формира от осреднената лихва от привлечените депозити според данните на БНБ и надбавка.

Няма голяма разлика за потребителите дали банката им ще избере ЮРИБОР, ОЛП или друг индекс, тъй като досегашният СОФИБОР се движи синхронно с тях и разликата е около 1 процентен пункт, казват финансистите. В повечето случаи лихвата по отпуснатите заеми представлява сбор от две величини - едната е плаваща (пазарни индекси като СОФИБОР, ЮРИБОР, ОЛП), а другата е фиксирана надбавка. За потребителите е важно сами да могат да проверят и изчисляват базата, т.е. информацията за нея да бъде лесно достъпна и проверима.

Economic.bg

✓ Бунтът на машините. Какви рискове носи изкуственият интелект за икономиката?

Сред печелившите ще бъдат застрахователните компании

Въвеждането на изкуствения интелект напълно ще измени световната икономика, но същевременно ще създаде и редица опасности за нея. Сред печелившите ще бъдат застрахователните компании, чиято работа ще се увеличи заради рисковете, създавани от технологичната революция.

Темповете на годишен икономически растеж в редица развити страни в близко бъдеще могат да бъдат удвоени благодарение на повсеместното въвеждане на изкуствения интелект. Разпространението на иновационните технологии обаче носи и нови предизвикателства. Застрахователните компании ще имат нужда от нови стратегии за управление на риска, за да максимизират предимствата от въвеждането на изкуствения интелект в обществото и бизнеса.

Очаква се към 2035 година технологиите, основаващи се на изкуствения интелект, да увеличат производителността на корпорациите от 16 отрасли в 12 страни със средно 38 %. Това сочат данни от анкета сред 1911 експерти по риска, проведена от Allianz в редица страни през 2018 година. Разпространението на технологиите, основаващи се на изкуствен интелект - от чатботове* до автономни автомобили - неумолимо трансформира промишлеността и обществото.

Изкуственият интелект вече се използва за повишаване на производителността на труда чрез уникална информация, получена от анализ на данни, както и чрез автоматизиране на прости задачи. Очаква се технологиите, създадени чрез изкуствения интелект, да се увеличават и частните компании започнаха да отделят все по-големи инвестиции, за да се възползват първи от техните предимства.

Нови възможности и опасности

Експерти оценяват степента на влияние на изкуствения интелект и другите иновационни технологии върху икономиката по-високо от, да кажем, влиянието на политическите рискове и климатичните промени. При това мнозина от специалистите отбелязват евентуални негативни последици от въвеждането на иновациите.

Например, проникването на изкуствения интелект в производството може да засили уязвимостта на автоматизираните, автономни или самообучаващи се машини от кибер опасности, както и вероятността от мащабни нарушения в работата и загуби, особено ако става дума за жизненоважна инфраструктура.

Не е нужно да търсите далечни примери - преди не много време кибер атака срещу металургично предприятие в Германия нанесе сериозни вреди на компанията и ѝ нанесе загуби за милиони. Хакерите успяха да проникнат в компютър, управляващ доменна пещ, и временно да инсталират вирус, който накара пещта да прегрее и да се разтопи. Злосторниците не само успяха да получат достъп до системата за управление на завода, но и да спрат работата му.

Изкуственият интелект излага компаниите на бизнес рискове, които лесно могат да засенчат огромните ползи от него. Предприятията започват да се сблъскват с нови задължения като прехвърляне на отговорността за вземането на решения от човека към машината.

Нагледен пример е експериментът на Microsoft с (чат)бота Tay. Ботът, работещ на основата на изкуствен интелект, бе блокиран в Twitter още в първите часове след пукането му. За по-малко от денонощие от фрази като "Здравей, свят" и "Всички хора са готини" ботът премина към откровено нацистки и расистки изказвания, започна обилно да използва нецензурни думи и да пише постове с откровено порнографски характер. Facebook също трябваше да прекъсне свой експеримент с изкуствен интелект. Руската компания Система използваше чатботове, първоначално създадени за общуване с хора, които постепенно започнаха да общуват помежду си. Отначало ботовете си пишеха на английски, но в определен момент минаха на език, създаден от самите тях в процеса на развитие на програмите.

Тези примери показват добре необходимостта от внимателно проучване на последиците от въвеждане на технологиите, основаващи се на изкуствен интелект, преди да започне широкото им използване в обществото.

Изкуственият интелект например може да намали броя на пътно-транспортните произшествия с до 90 %, но и носи неясноти по въпроса за отговорността и етиката при катастрофа. Неотдавна Uber Technologies спря тестовете на самоуправляващи се коли, след като автономен автомобил блъсна фатално жена. Това стана първата смъртоносна катастрофа с участието на пешеходец и самоуправляващ се автомобил. Веднага след инцидента Uber обяви, че незабавно спира изпитанията на всички свои самоуправляващи се коли в Питсбърг, Сан Франциско, Торонто и голяма част от Финикс. Здравеопазването е друг икономически сектор, където очакванията от изкуствения интелект са много високи. Има хипотеза, че използването на анализирани данни може да допринесе за победата над множество нелечими днес заболявания, както и да се диагностицират болести, които изискват изясняване на факти и кръстосана проверка чрез голямо количество медицински изследвания.

Очевиден е проблемът за защитата на личните данни на пациентите, например при широко използване на изкуствения интелект в медицинската документация за изучаване на нови заболявания. Този проблем вече привлече вниманието към необходимостта да се измени законодателната защита на данните и правата на пациентите.

Ще се променят и заплахите в сферата на цифровата безопасност. Новите технологии ще понижат кибер рисковете чрез възможно най-доброто откриване на атаките, но същевременно и ще увеличат вероятността от такива. Изкуственият интелект ще проправи пътя към по-сериозни инциденти, ще намали разходите за организиране на кибер нападения и ще позволи те да бъдат извършвани по-целенасочено.

Силно ще се открият и социалните въпроси. По данни от изследване на консултантската компания McKinsey в момента над 1,1 милиарда работни места са свързани с функции, които могат да бъдат автоматизирани, като над 100 милиона от тях са в САЩ и Европа.

Как ще се измени застраховането?

Застрахователният отрасъл също ще се трансформира, за да противодейства на дългосрочните заплахи, свързани с въвеждането на напреднали технологии, основаващи се на изкуствен интелект. Тъй като за клиентите ще се появят рискове, неразривно свързани с иновационните технологии, то ще възникне необходимостта от преразглеждане на застрахователното покритие.

Да вземем пример от автономното управление на автомобили - една от най-известните области на предстоящите приложения на изкуствения интелект. В момента собственикът на автомобила носи отговорността както за собствените си грешки при управлението, така и за дефекти на автомобила, свързани с неправилно или ненавременно техническо обслужване.

При автономните коли ще се увеличи делът на инцидентите, при които застрахователите ще трябва да получават компенсация от производителя на автомобила или от доставчика на програмното обезпечение за изкуствения интелект.

Според анализатори, анкетирани от Allianz, използването на изкуствен интелект може да повиши качеството при прогнозирането на големи корпоративни рискове. Например, още от сега датчици на транспортните контейнери предават данни за местоположението и състоянието на товара до транспортната компания и застрахователя. Получената информация позволява на собственика навреме да активира застрахователното покритие или да вземе мерки за намаляване на щетите, а на застрахователната компания - да оптимизира застрахователното покритие.

Изкуственият интелект е и възможност да се очертаят реалните потребности на клиентите, както и да се анализира клиентската информация и да се създадат точни профили на клиентите при разработването на успешни индивидуални

маркетингови кампании. Технологиите, основаващи се на изкуствения интелект, могат да помогнат също да се препоръчват нови продукти на потенциални клиенти, а персонализицираният подход може да стане стимул за популяризиране и демократизация на застрахователните услуги.

Можем да кажем, че изкуственият интелект не е част от научната фантастика, а вече е реалност. Още отсега иновационните технологии от една страна осигуряват икономически ползи, а от друга - изискват оценка и съвременен подход към управлението на рисковете.

*чатботът е компютърна програма, която отговаря автоматично на запитвания на клиенти, създавайки усещането за разговор с истински човек. Този диалог се осъществява чрез текст, аудио или други визуални елементи като изображения и емотикони.

[В. Монитор](#)

✓ Нанков обсъжда трети мост на Дунав с румънски вицепремиер

Вицепремиерът и министър на регионалното развитие и публичната администрация на Румъния Пол Станеску ще бъде на работна визита в Русе по покана на министъра на регионалното развитие и благоустройството Николай Нанков. Тя ще се осъществи в крайдунавския град на 29 юни - Международния ден на река Дунав.

В рамките на посещението вицепремиерът Станеску и министър Нанков ще обсъдят перспективите за развитие на регионите, включително чрез изпълнението на трансграничните програми и реализацията на Дунавската стратегия, възможностите за изграждане на трети мост на Дунав и др.

По-късно двамата ще открият изложба, която ще покаже на гражданите и гостите на гр. Русе най-добрите снимки от конкурса на МРРБ „Една река – десетки райски кътчета“. Целта на надпреварата, в която се състезаваха над 630 снимки, е да популяризира природните красоти на Дунав и да стимулира развитието на туризма в региона.

Очаква се на откриването на изложбата да присъстват областният управител на Русе Галин Григоров, кметът на града Пламен Стоилов и депутати.

[КРОСС](#)

✓ От догодина: Електронни винетки и автоматичен контрол по пътищата

От 1 януари трябва да заработи системата за т.нар електронни винетки като контролът за използването им по пътищата ще е автоматизиран. В средата на 2019 г. трябва да влезе в експлоатация и тол системата за тежкотоварния трафик. Това каза в студиото на „Тази сутрин“ новият началник на пътната агенция Светослав Глосов.

По думите му изграждането на тол системата върви по график. Той обясни, че е-винетката няма да се лепи никъде, а при плащане автомобилът ще се въвежда в контролната система, която следи всички минаващи покрай пътните камери коли. Междувременно АПИ ще предостави на изпълнителя и данните на всички коли с хартиени винетки, за да се разпознават и те по време на валидността на стикера. Глосов призна, че в този процес може да възникнат и грешки.

По думите му в рамките на 2-3 години тол системата ще се изплати.

Глосов, който идва от строителния бизнес, подчерта, че не е в конфликт на интереси, като фирмата му вече се управлява от децата му и никога не е участвала в инфраструктурни проекти. Той посочи, че големите процедури, които предстоят (милиони за пътно поддържане, магистралата от София до Калотина и пътя Ботевград – Мездра) са започнати преди Дончо Атанасов да поиска да се оттегли от ръководството на АПИ, а по търговете офертите са подадени преди месец и половина. Началникът на агенцията посочи, че според програмата на правителството през 2024 г. АМ „Хемус“ трябва да стане готова. В момента се работи по два от лотовете, като 20% от отсечката от Ябланица до Боаза е построена и до края на следващата година се очаква тази част да стане готова – 5-6 месеца по-рано от планираното.

✓ Теми и гости в ефира днес

БНТ, „Денят започва “

- Без оправдания или за мотивацията да спортуваш - каузите на гимнастичката Ренета Камберова;
- Сутринта след пороя - на живо от Смолян и Съединение;
- Законопроектът за личната помощ на омбудсмана влиза в Парламента - гледната точка на протестиращите майки;
- Директно от Брюксел: проблемите и решенията пред Европейския съюз;
- Европейското председателство на България - журналистът Цветана Кръстева представя филма на БНТ;
- На живо от Народното събрание - как ще гласуват депутатите по време на вота на недоверие? Коментарите в студиото;
- Денят започва с футбол - край на груповата фаза - какви са изненадите?
- Успех за женския отбор по волейбол - как се стига до върха.

БТВ, "Тази сутрин"

- Проливни дъждове и прелели реки. Каква е ситуацията в най-критичните точки у нас? На живо от Съединение и Смолян;
- Защо училище в Благоевград обяви, че няма да приема първокласници от ромски произход?;
- Започва изграждането на нов ултрамодерен студийен комплекс. Какво още подготвя за зрителите bTV? Интервю с директора на „Новини, актуални предавания и спорт“ Венелин Петков;
- Защо арестуван за жестоко убийство е пуснат под домашен арест? Дискусия в студиото на „Тази сутрин“;
- Майката на убития на пешеходна пътека Паоло за предсрочното освобождаване на шофьора Георги Сапунджиев;

- Заради побоя от акушерката Емилия Ковачева тригодишната Никол отключи епилепсия. За битката за справедливост на родителите ѝ, изповед на бащата Румен Димитров;
- В рубриката „Чети етикета“ - как да бъдат спрени некоректните практики на събирачите на дългове? В студиото - потребителските организации срещу колекторските фирми;
- Ще мине ли вотът на недоверие? На живо от Народното събрание: Как ще гласуват депутатите?;
- И още: Политолозите Татяна Буруджиева и Димитър Аврамов за сблъсъка между управляващите и опозицията.

Нова телевизия, „Здравей България“

- След дъждовете репортерите на NOVA предават на живо от бедстващите райони. В предаването ще видите още:
- Освобождават предсрочно от затвора шофьора прегазил 4-годишния Паоло в пешеходната зона на Стара Загора. На живо - говори майката на детето.
- Игри с обществени поръчки за ремонти и сметоизвозване за милиони левове от парите за образование - разследване на Марин Николов.
- В края на българското европредседателство - говори вицепремиерът и външен министър Екатерина Захариева.
- Камиони без водачи по пътищата между България, Гърция и Сърбия - как е възможно това - говори гръцкият министър на дигитализацията?
- Ще мине ли вотът на недоверие и кой как ще гласува - гледайте на живо от парламента.
- На живо - защо пациентите с белодробни болести отново излизат на протест?
- В аванс от "Събуди се" - рапърът Тото пред Мон Дьо и Александра - дъщерята на Филип Найденов - Фатик пред Ива Софийска - Божкова.

✓ Предстоящи събития в страната за 29 юни 2018

София.

- От 9.00 часа ще се проведе заседание на Народното събрание.
- В резиденция „Бояна“ ще се проведе Петата среща на групата на високо равнище за междусистемно свързване в Централна и Югоизточна Европа CESEC. Домакин на събитието е министърът на енергетиката Теменужка Петкова. В него ще участва и комисарят по климат и енергетика Мигел Ариас Канете.
- В 12.00 часа Омбудсманът на Република България Мая Манолова и майки на деца с увреждания ще внесат в Народното събрание проектозакон за личната помощ. Майките от протеста „Системата ни убива“ организират засилено присъствие на палатките във всички градове след 11.30 ч. В подкрепа на събитието.
- От 11.15 часа във Витоша Парк Хотел (ул. „Росарио“ №1) ще се проведе конференция за скрининга и превенцията на вирусните хепатити и ХИВ в региона на Централна и Източна Европа. Участие ще вземат зам.-министърът на здравеопазването Светлана Йорданова, главният държавен здравен инспектор д-р Ангел Кунчев, Жан-Люк Сион, представител на Директорат „Здравеопазване и безопасност на храните“ към Европейската комисия и др.
- От 14.00 часа в Агенция „Пътна инфраструктура“ ще бъдат отворени офертите в тръжната процедура за избор на изпълнител на строителния надзор при изграждането на кръгово кръстовище при пресичането на път II-64 Карлово - Пловдив при км 48+278 и път III-606 Строево - Труд и офертите в откритата обществена поръчка за проектиране и строителство на над 6 км от Софийския околновръстен път II-18 в участъка от км 35+260 до км 41+340.
- В 15.40 часа в зала „Изток“ на Народното събрание ще се проведе 82-рото Междупарламентарно заседание Европейски парламент - Конгрес на САЩ - трансатлантически диалог между законодателите. То ще бъде закрито за медиите. На 30 юни 2018 г. от 10.30 часа изявления за представителите на медиите ще направят председателят на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред Цветан Цветанов, председателят на Комисията по външна политика Джема Грозданова и съпредседателите на трансатлантическия диалог евродепутатът Кристиан Елер и Марио Диаз Баларт, член на Конгреса на САЩ.
- От 16.30 часа във Висшето училище по застраховане и финанси (ВУЗФ) Спас Керимов, основател и изпълнителен директор на биотехнологична компания за 3D-принтиране на човешки тъкани и органи Printivo, ще разкаже какво го мотивира да се захване с този стартъп и защо решава да се развива в България.
- Росен Плевнелиев ще изнесе специална лекция в заключителни ден на Седмото издание на Софийското бизнес училище.

***

Благоевград.

- От 09.30 часа в зала „22-ри септември“ на Община Благоевград ще бъде разгледат отчетът за 2017 г. на редовна сесия на Общинския съвет.

***

Враца.

- От 10.00 часа в Заседателната зала на Областна администрация - Враца областният управител и председател на Регионалния съвет за развитие на област Враца Малина Николова ще проведе съвместно заседание на Регионалния съвет за развитие на Северозападен район и Регионалния координационен комитет към Съвета.

***

Карлово.

- От 18.00 часа в град Карлово представители на Националното ловно-рибарско сдружение и Община Карлово ще се поклонят пред паметника на Апостола на свободата Васил Левски и ще поднесат венци и цветя.

***

Павликени.

- От 20.00 часа на площад „Свобода“ в Павликени президентът Румен Радев ще се включи в официалната част на празника на града и ще произнесе слово. В 19.20 часа държавният глава ще приеме строя на почетния караул, след което ще проведе среща с кмета на града инж. Емануил Манолов. От 19.45 часа Румен Радев ще поднесе цветя пред паметника на загиналите за България.

***

Плевен.

- От 10.00 часа в сградата на ОДМВР - Плевен ще се проведе ежемесечния брифинг на ръководството на ОДМВР - Плевен.

***

Разград.

- От 10.30 часа на централния вход на ОДМВР-Разград ще се проведе месечния брифинг на директора на ОДМВР-Разград старши комисар Ивайло Йовчев.

***

Русе.

- От 12.00 часа в зала 1 на Областната и общинска администрация на Русе министърът на регионалното развитие и благоустройството Николай Нанков и вицепремиерът и министър на регионалното развитие и публичната администрация на Румъния Пол Станеску ще дадат съвместна пресконференция.

***

Хасково.

- От 18.30 часа на площадка „Спартак“ в рамките на фестивала „Хасково рок 2018“ ще бъдат продавани благотворително тениски с цел закупуване на музикални инструменти за таланти деца.

Profit.bg

✓ Азиатските акции скачат след решение на Китай

Азиатските акции поскъпват днес, отдалечавайки се от 9-месечното си дъно, след като Китай облекчи ограниченията за чуждестранни инвестиции.

Пазарните нагласи обаче бяха помрачени от опасенията около търговските спорове седмица преди първоначалните американски и китайските мита да влязат в сила.

Азиатско-тихоокеанският индекс на MSCI бележи повишение от 1%, докато основният австралийски индекс остава без промяна.

Японският Nikkei губи 0.3% за деня, докато южнокорейският KOSPI отчита леко понижение.

След като паднаха до двегодишни дъна вчера, днес цените на акциите в Китай тръгнаха нагоре. Според някои анализатори, скокът отразява технически фактори, но в същото време бе подпомогнат и от новината, че Пекин ще облекчи ограниченията за чуждестранни инвестиции в сектори, като банкирането, автомобилпроизводството, тежката индустрия и селското стопанство.

Китайският индекс на сините чипове CSI300 нарасна с 1.5%, докато индексът Shanghai Composite се повиши с 1.1%. Двата индекса обаче са най-зле представящите се основни индекси в света от началото на годината и са на път да запишат най-лошото си месечно представяне от януари 2016 г.

Хонконгският Hang Seng днес отчита повишение от 1.2%.

Доларовият индекс, който следи представянето на долара спрямо кошница от шест други основни валути, губи 0.5%, до 94.914. Валутата поскъпна в последните седмици, подпомогнат от решението на Федералния резерв през юни да повиши лихвите и очакванията за допълнителни повишения до края на годината.

Китайският юан поевтиня до 6.6441 спрямо долара днес, което бе най-ниското му ниво от ноември.

Доларът губи 0.2% спрямо йената, до 110.73. Еврото скочи, след като лидерите в ЕС постигнаха споразумение за мигрантите. Еврото поскъпва с 0.6%, до 1.1635 долара.

Лихвата по 10-годишните щатски държавни облигации нарасна до 2.8547%, в сравнение с нивото си на затваряне от 2.847% от вчера.

Лихвата по 2-годишните книжа бе на ниво от 2.5242%, в сравнение с нивото на затваряне от 2.52% от предходния ден.

Цените на петрола също бяха подложени на натиск от споровете около търговския стокообмен и се понижиха, въпреки пазарните условия, които вчера оскъпиха суровината до 3.5-годишни върхове.

Щатският лек суров петрол поевтиня с 0.4%, до 73.16 долара за барел. Петролът от сорта брент поевтинява с 0.3%, до 77.65 долара за барел.

Златото се търгува близо до 6-месечни дъна, предвид опасенията около световната търговия, очакванията за вдигане на лихвите и по-скъпия долар.

Спот цената на златото днес се повишава леко до 1 248.71 долара за тройунция, но въпреки това металът е на път да запише най-слабото си месечно представяне от ноември 2016 г.